

Sygn. akt I ACa 67/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SO del. Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko M. K. (K.)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt II C 336/12

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 67/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 czerwca 2013r., Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo W. M. przeciwko M. K. o zapłatę 500.000zł, której powód dochodził w połowie na swoją rzecz, a w połowie na rzecz fundacji pomocy dzieciom niepełnosprawnym z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania za straty moralne, upokorzenia i straty finansowe wynikłe z zajęcia przez okres trzech miesięcy rachunku bankowego powoda w (...) SA w K., którego to zajęcia - w ocenie powoda - pozwany, jako Komornik Sądowy dokonał bezprawnie.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, iż powód jest osobą niepełno-sprawną i częściowo niezdolną do pracy z racji upośledzenia funkcji narządów ruchu. Z tego też tytułu Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca mu rentę. W lutym 1995r. - wskutek brutalnego potraktowania przez Policję - powód doznał obustronnych, resorbujących się sińców okularowych z drobnym wylewem krwi podspojówkowym, dwóch sińców na prawym pośladku, stłuczenia

głowy oraz perforacji błony bębenkowej lewej. W kwietniu 2003r. powód uległ wypadkowi - jego prawa dłoń została wciągnięta do maszyny zgniatarki. W związku ze zdarzeniem z 1995r., zostało zasądzone na rzecz powoda od Skarbu Państwa odszkodowanie w wysokości 15.000zł (wyrokiem z 14 stycznia 2005r.), a Polski Rząd przyznał powodowi 7.500 zł za ograniczenie prawa dostępu do sądu. Pozwany, jako Komornik Sądowy od 2006r. prowadzi przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne z wniosków ośmiu wierzycieli. Egzekucja jest częściowo skuteczna, z uwagi na zajęcie renty wypłacanej przez ZUS. W maju 2011r., a następnie w marcu 2012r., zgodnie z wnioskami wierzycieli pozwany dokonał zajęcia rachunku bankowego powoda w (...), przy czym bank nie zrealizował zajęcia - nie przekazał Komornikowi żadnych środków, a powód zamknął ten rachunek 14. maja 2012r.

Podając powyższe ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy podkreślił, że skoro powód dochodził zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z zajęciem rachunku bankowego, to okoliczności dotyczące pobicia powoda przez Policjantów w 1995r. oraz wynikłych z tego skutków nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Okręgowy stwierdził, iż możliwość zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny przewidują art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c., które dotyczą naruszenia dóbr osobistych, przy czym powód, formułując roszczenie o zasądzenie kwoty 250.000zł na rzecz instytucji - fundacji pomocy dzieciom niepełnosprawnym nie wskazał, które konkretne jego dobro lub dobra osobiste zostały naruszone przez pozwanego, wobec czego, w sprawie nie mogły mieć zastosowania przepisy art. 24 § 1 k.c. oraz w art. 448 k.c. Nie dopatrywał się także Sąd Okręgowy przesłanek odpowiedzialności deliktowej przewidzianej w art. 415 k.c., jako że powód nie wykazał, by zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego wyrządziło mu szkodę, jak i by między zdarzeniem a szkodą istniał związek przyczynowy, w tym nie wykazał, że na zajęty rachunek wpływały świadczenia rentowe, jak i że w związku z zajęciem nie miał do nich dostępu. Sąd Okręgowy uznał również, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że zajęcie rachunku bankowego było bezprawne, w tym by pozwany prowadził postępowania egzekucyjne, nie dysponując tytułem wykonawczym przeciwko powodowi lub bez wniosków wierzycieli o wszczęcie egzekucji i zajęcie rachunku bankowego oraz zauważył, iż brak jest regulacji umożliwiającej wyłączenie spod egzekucji z rachunku bankowego części świadczenia rentowego, którą ZUS wypłacił na rachunek bankowy rencisty po dokonaniu potrącenia egzekucyjnego w maksymalnej wysokości. Konkluzje te legły u podstaw oddalenia powództwa, jako niewykazanego. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał art. 415 k.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Nadto - w oparciu o art. 102 k.p.c. - nie obciążył powoda kosztami procesu.

Apelację od wyroku wywiódł powód, wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa w całości. Wywodził, iż nadużycia pozwanego spowodowały, iż pozbawiony był przez okres trzech miesięcy środków do życia. Zarzucił, iż Sąd I instancji pominął, iż pozwany przyznał, że zajął rachunek bankowy oraz, że fakt wypłacania mu przez ZUS renty na rachunek bankowy nie był kwestionowany. Dołączył do apelacji kserokopie zaświadczeń ZUS, z których wynikało, iż ze świadczeń rentowych za styczeń i luty potrącono po 259zł, pobrano zaliczki na podatek i składki na ubezpieczenie zdrowotne, a pozostała część - 623,89zł przekazano na rachunek bankowy powoda w (...) nr (...), natomiast ze świadczenia za marzec 2012r. - potrącono 272,36zł, pobrano zaliczkę na podatek i składkę na ubezpieczenie zdrowotne, a na w/w rachunek bankowy przekazano 654,04zł. Apelujący podkreślił, że dokonując zajęcia rachunku bankowego pozwany naruszył art. 139 i art. 140 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach wypłacanych z funduszu ubezpieczeń społecznych. Dodał, że nadal odczuwa skutki pobicia z 1995r., a wskutek doznanego wówczas urazu głowy boi się pracować oraz, że uraz głowy miał wpływ na wypadki jakim uległ w późniejszym czasie (utrata prawego oka i prawej dłoni). Podniósł, iż jest na rencie z winy funkcjonariusza publicznego, czuje się oszukiwany i zbywany oraz męczony przez sędziów i prokuratorów. Podniósł, że jeśli sala sądowa nie jest dostosowana do potrzeb osoby głuchej to w jego ocenie naruszone jest jego prawo do uczciwego procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Podstawę faktyczną żądania pozwu stanowiło zajęcie egzekucyjne wierzytelności powoda z rachunku bankowego, stąd też zasadnie Sąd I instancji pominął okoliczności dotyczące skutków zdarzenia z 1995r. Zauważyć również należało, iż powód nie zgłosił, że cierpi na niedosłuch uniemożliwiający mu komunikację werbalną, ani też, że posługuje się

aparatem słuchowym, którego działanie jest zakłócanie przez urządzenia znajdujące się na sali rozpraw, nie zgłosił też potrzeby udziału w sprawie tłumacza języka migowego, zatem zarzuty dotyczące nieprzystosowania sali rozpraw do potrzeb osoby głuchej - w aspekcie naruszenia praw procesowych powoda - są bezpodstawne. Brak problemów powoda z ko-munikacją werbalną wykazuje nagranie rozprawy apelacyjnej.

Rację miał natomiast powód wywodząc, iż niekwestionowanym w sprawie pozostawało, iż jest rencistą i pobiera świadczenie rentowe. Pozwany przyznał, iż od 2006r. prowadzi przeciwko powodowi egzekucję z tego świadczenia. Przyjąć również należało, iż pozostała po potrąceniu część świadczenia rentowego - w okresie od stycznia do maja 2012r. - ZUS przekazywał na rachunek bankowy powoda w(...). Nadto, poza sporem pozostawało, iż pozwany jako Komornik Sądowy dokonał zajęcia egzekucyjnego wierzytelności przysługujących powodowi z rachunku bankowego w (...). Niemniej z faktów tych - wbrew oczekiwaniom powoda - nie sposób było wywieść przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego. Trafnie bowiem Sąd I instancji podkreślił, iż nie zostało w sprawie wykazane, by pozwany działał bezprawnie, wszczynając przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne nie znajdujące oparcia w tytule wyko-nawczym, czy też bez prawem przewidzianych wniosków uprawnionych wierzycieli.

Bezprawności działań pozwanego powód upatrywał w tym, że pozwany zajmując wierzytelności powoda z rachunku bankowego, objął tym zajęciem środki zwolnione od egzekucji, które wpłynęły na rachunek bankowy jako "reszta" świadczenia rentowego wypłacanego przez ZUS, już po potrąceniu egzekucyjnym. Kwestia ta była przedmiotem skargi na czynności pozwanego Komornika wniesionej przez powoda, jak i przedmiotem interwencji Rzecznika Praw Obywatelskich, rozpoznanej przez Sąd Rejonowy K. - postanowieniem z 20 czerwca 2008r. pod sygn. akt I 1 Co 1141/08 (dotyczącej zajęcia przez pozwanego rachunku powoda w Banku (...)/K.). Rozstrzygając skargę, Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw, by nakazywać Komornikowi ograniczenie zajęcia rachunku bankowego przez zastrzeżenie, że nie obejmuje ono należności, które wpływają na ten rachunek bankowy jako część świadczenia rentowego wypłacanego przez ZUS, już po potrąceniach egzekucyjnych, wskazując, że środkiem, z którego w takiej sytuacji dłużnik może skorzystać, by otrzymywać wolną od zajęcia część renty jest wybór innego niż przelew na rachunek bankowy sposobu przekazywania świadczenia rentowego. Do konkluzji tej, skłoniła Sąd Rejonowy istota i charakter umowy rachunku bankowego oraz to, że egzekucja z wierzytelności z rachunku bankowego stanowi inny sposób egzekucji, niż egzekucja ze świadczeń rentowych i w jej toku nie znajdują zastosowania ograniczenia wynikające z art. 139 - 141 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w dacie zajęcia obowiązywał tekst jedn. Dz.U. z 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.), a nadto argument, że kwotę wolną od zajęcia w ramach egzekucji w odniesieniu do środków znajdujących się na rachunkach oszczędnościowych, rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych i rachunkach lokat terminowych wyznacza w sposób szczególny art. 54 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U z 1012r., poz. 1376 ze zm.) - na poziomie wysokości trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres bezpośrednio poprzedzający dzień wystawienia tytułu wykonawczego.

Sąd Okręgowy trafnie podzielił przytoczone wyżej stanowisko Sądu Rejonowego, co przesądziło brak bezprawności czynności pozwanego, polegającej na zajęciu rachunku bankowego w sytuacji uprzedniego zajęcia świadczenia rentowego wypłacanego na ten rachunek. Brak bezprawności tej czynności wyłączył związaną z nią potencjalnie odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych w oparciu o art. 24 k.c. Nadto Sąd Okręgowy zasadnie stwierdził, iż powód nie wykazał, by zajęcie rachunku bankowego realnie pozbawiło go możliwości dysponowania zwolnioną spod egzekucji częścią renty - stosownie do regulacji art. 139 i 140 ustawy o emeryturach i rentach wypłacanych z funduszu ubezpieczeń społecznych. Pozwany zaprzeczył, by zajęcie rachunku bankowego powoda w jakimkolwiek zakresie zostało zrealizowane (mogło się tak stać w związku z zastosowaniem przywileju egzekucyjnego określonego w przywołanym wyżej art. 54 prawa bankowego), a powód nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej, by wykazać, że środki ze świadczenia rentowego, które wpłynęły na rachunek powoda w (...) zostały - w ramach zajęcia egzekucyjnego - przekazane pozwanemu. W tej materii umknęła uwadze powoda różnica między czynnością zajęcia rachunku bankowego, a realizacją tego zajęcia. W tym stanie rzeczy uprawnioną była również konkluzja, iż nie zostało w sprawie wykazane, by działanie pozwanego wyrządziło powodowi szkodę, a okoliczność ta wykluczała przypisanie pozwanemu

odpowiedzialności deliktowej na podstawie art. 415 k.c. Z tych to też przyczyn, Sąd Apelacyjny - w oparciu o art. 385 k.p.c. - oddalił apelację, jako oczywiście bezzasadną.